Írta: Adminisztrátor
2015. február 20. péntek - Módosítás: 2015. február 20. péntek

Budapest, 2015. február 20. - **Az önálló magyar államiságot, a Habsburg Monarchiához fűződő kapcsolatait és a magyar eliten belüli erőviszonyokat egyaránt reprezentálták a Mohács utáni koronázási szertartások** - mondta az MTI-nek Pálffy Géza történész, a Magyar Tudományos Akadémia (MTA) Szent Korona kutatócsoportjának vezetője annak kapcsán, hogy pénteken mutatják be munkájuk eddigi eredményeit tartalmazó kiadványokat.

Az MTA Lendület programjának keretében 2012-ben létrejött kutatócsoport Szapolyai János király 1526 végi székesfehérvári szertartásától a magyar történelem utolsó, 1916. decemberi koronázásáig vizsgálja részletesen a szimbolikus politikának ezt az évszázadokon át kiemelkedően fontos eseményét.

Fontos jelzés, hogy kik és milyen minőségben vehettek részt a koronázási ceremónián, milyen koronázási jelvényeket vihettek, milyen tisztségeket tölthettek be. A magyar koronához például a középkori koronázásokon általában csak az esztergomi érsek érhetett, 1527-ben azonban már együtt koronázott a főpap és az akkori nádor, Báthory István. Ezt legközelebb csupán Esterházy Pál nádor volt képes elérni 1687-ben. Ez is árulkodik az elit belső erőviszonyairól, a főpapok és világi főméltóságok tényleges és szimbolikus hatalmi küzdelméről. Ebbe enged bepillantást az az eset is, amikor a 17. század elején Pázmány Péter esztergomi érsek elérte, hogy a koronázási lakomán az asztalánál saját személye és nádor mellett a kalocsai érsek is helyet foglalhasson, kifejezve ezzel a főpapok szimbolikus erőfölényét az eliten belül - mondta a szakember.

A koronázások állandó kelléke volt a jelenleg Parlamentben őrzött Szent Korona, jogar, országalma, továbbá a kard, a koronázási palást és az eskükereszt, illetve apostoli kereszt, valamint az 1849-ben elásott koronaládában tönkrement királyi kesztyűk, saruk és harisnyák. Minden szertartáson voltak új kellékek is, például a koronázási országzászlók, illetve az udvar- és étekfogómesteri pálcák, melyeket a ceremónia résztvevői hazavihették, ezzel is öregbítve családjuk, nemzetségük hírnevét.

A kutatócsoport két és fél éves munkájának eredményeként találták meg a legkorábbi, eredetiben fennmaradt magyar koronázási országzászlót, amelyet 1618-ban Pozsonyban, II. Ferdinánd szertartásán Esterházy Miklós emelt a magasba, továbbá a legkorábbi, 1647-ből

származó horvát országzászlót. Emellett a szakemberek azonosították és a magyar állam anyagi támogatásával a Magyar Nemzeti Múzeum számára egy aukción megvásárolták az első budai királykoronázáson 1792-ben használt királyi udvarmesteri pálcát, továbbá rekonstruálták a feledésbe merült soproni koronázásokat, melyek 1622-ben, 1625-ben és 1681-ben voltak. Így most már Székesfehérvár, Pozsony és Buda mellett Sopront is joggal sorolhatjuk koronázóvárosaink sorába - mondta Pálffy Géza.

Egy-egy magyar koronázó országgyűlésre Európa nagy részéből jöttek diplomaták, akik sokszor alapos feljegyzésekben tudósították saját udvarukat az itt tapasztaltakról. Ezeknek a követjelentéseknek a feltárása érdekében a kutatók Európa számos levéltárában jártak, így például Velencében, Rómában, Madridban, Bécsben, de kutattak Pozsonyban, Németországban, Franciaországban vagy éppen a burgenlandi Fraknón, az Esterházy-család kincstárában, Európa egyik legrégibb magánmúzeumában is. Az említett legrégebbi koronázási zászlók innen származnak - mondta a kutatócsoport vezetője.

A követjelentések és maguk a koronázási szertartások is azt mutatják, hogy korlátozott szuverenitással, de létezett önálló magyar állam a 16-19. században is, azaz a Magyar Királyság számottevő erejű ország maradt, a Habsburg uralkodók számos országa között pedig a második helyen állt. A magyar koronáról ugyanakkor a kora újkorban már Európa-szerte tudták, hogy a kontinens egyik legrégibb uralkodói jelvénye, amely a magyarok számára különös jelentőséggel bír - fejtette ki a történész.

Az új eredmények közé tartozik annak részletes feltérképezése is, amikor 1619 és 1622 között a Szent Korona Bethlen Gábor erdélyi fejedelem birtokában volt. Emellett a kutatók felfedezték I. Lipót király saját kezű kéziratát a korona különleges menekítéséről az 1663–1664. évi nagy török háború idején. A legjelentősebb újdonságok közé számít annak feltárása, hogy készült nemzeti kincsünk legkorábbi színes ábrázolása a 16. század közepén Augsburgban.

A Szent Korona kutatócsoport 2012 nyarán öt éves megbízást kapott, mintegy húsz tagja - történészek, muzeológusok, művészettörténészek, numizmatikusok, filológusok - eddig több mint 150 publikációt közölt, félszáz előadást tartott, jelentős részüket külföldön, továbbá kiállításokat szervezett. A kutatócsoport első négy önálló kötete a közelmúltban látott napvilágot.

A Tóth Gergely által szerkesztett Clio inter arma című tanulmánykötet a 16-18. századi magyarországi történetírásról, többek között Révay Péter koronatörténetéről szól. A Dominkovits Péter és Katona Csaba által szerkesztett Egy új együttműködés kezdete című kiadvány a bécsi udvar és a magyar rendek kapcsolatában fontos állomásnak számító 1622. évi soproni koronázó országgyűléshez kapcsolódó tanulmányokat tartalmazza. Pálffy Géza A Szent Korona Sopronban című munkája a koronázási jelvények nyugat-dunántúli kalandjait írja le olvasmányos stílusban. A Soltész Ferenc Gábor, Tóth Csaba és Pálffy Géza által jegyzett Coronatus Posonii... A pozsonyi magyar uralkodókoronázások érmei (1563-1830) című, magyar és szlovák nyelvű kiállítási katalógusban pedig olyan nemrégiben felfedezett ritkaságok is láthatók, amelyek csupán egyetlen példányban készültek, ilyen például az V. Ferdinánd király 1830. évi pozsonyi koronázásáról fennmaradt, 104,64 grammos arany érme.